

βαια θα αρνιόταν πως ήξερε κάτι σχετικό. Με την ψύχραιμη έκφρασή του, θα ισχυριζόταν ότι ο ρόλος του είχε περιοριστεί στο να περάσει το χειρόγραφο στην επιτροπή και ότι δεν είχε καμία ανάμειξη με τη διαδικασία της συγγραφής. Είχε την ικανότητα να δείχνει εντελώς άνετος όταν έλεγε πράγματα που δεν πίστευε, μια ικανότητα βέβαια που έχουν κάνει κτήμα τους μέχρις ενός σημείου και όλα τα πεπειραμένα στελέχη σε θέσεις-κλειδιά ενός εκδοτικού οίκου. Και μόλις αρνιόταν οποιαδήποτε γνώση της απάτης, θα τηλεφωνούσε στον Τένγκο να του πει θεατρινίστικα: «Ψιτ, Τένγκο, φωτιά στον κώλο μας...» λες κι έσπαγε πλάκα με το όλο μπέρδεμα.

Και ίσως όντως να το διασκέδαζε. Πολλές φορές ο Τένγκο ένιωθε πως ο Κομάτσου ήταν αυτοκαταστροφικός. Ίσως κατά βάθος να ευχόταν να δει το σχέδιο να αποκαλύπτεται, να ξεσπάει ένα βαρβάτο σκάνδαλο και να τινάζονται όλοι οι εμπλεκόμενοι στον αέρα. Κάπως έτσι ήταν ο Κομάτσου. Την ίδια στιγμή όμως μπορούσε να μεταμορφωθεί και σε έναν ψυχρό ρεαλιστή. Να παραιτηθεί εύκολα από την επιθυμία του να φτάσει μέχρι το χεῖλος του γκρεμού.

Ο Κομάτσου πιθανόν να τα σκεφτόταν όλα κι έτσι κατάφερε να επιβιώνει όποια τροπή κι αν έπαιρναν τα πράγματα. Ο Τένγκο δεν ήξερε πώς θα χειριζόταν ο Κομάτσου τη συγκεκριμένη περίπτωση, αλλά σίγουρα θα είχε κάποιο έξυπνο τρόπο να στρέψει τα πάντα προς όφελός του – είτε το θέμα γύριζε σε ύποπτο σκάνδαλο είτε σε ολική καταστροφή. Δε μάσαγε με τίποτα. Κι ούτε τον έπαιρνε να κριτικάρει τον Καθηγητή. Ο Τένγκο ήταν σίγουρος πως αν πύκνωναν στον ορίζοντα οι υποψίες για τη συγγραφή της *Χρυσασλίδας του αέρα*, ο Κομάτσου θα τον ενημέρωνε. Μέχρι στιγμής είχε απλώς παίζει το ρόλο ενός ευκολομεταχειρίστου και αποτελεσματικού εργαλείου για τον Κομάτσου. Τώρα όμως είχε γίνει επίσης και η αχίλλειος πτέρνα του. Αν ο Τένγκο αποκάλυπτε τα γεγονότα, θα εξέθετε ανεπανόρθωτα τον Κομάτσου. Εκ των πραγμάτων, ο Κομάτσου δεν είχε περιθώρια να τον αγνοήσει. Άρα, ο Τένγκο μπορούσε απλώς να χαλαρώσει και να περιμένει το τηλέφωνο του Κομάτσου. Όσο

ι κείνος δεν του τηλεφωνούσε, σήμαινε πως η «φωτιά στον κώλο τους» αργούσε ακόμη.

Αυτό που ενδιέφερε περισσότερο τον Τένγκο ήταν οι κινήσεις του Καθηγητή. Κατά πάσα πιθανότητα, ο Καθηγητής πίεζε την αστυνομία να πάρει πρωτοβουλίες. Δε θα τους άφηνε σε χλωρό κλαρί, θα τους υπενθύμιζε το ενδεχόμενο να κρύβεται το Σακιγκάκε πίσω από την εξαφάνιση της Φουκαέρι. Μάλλον ο Καθηγητής εκμεταλλευόταν το γεγονός για να τσακίσει το σκληρό περίβλημα της οργάνωσης. Η αστυνομία όμως προχωρούσε αργά προς αυτή την κατεύθυνση; Μάλλον ναι. Τα ΜΜΕ είχαν λυσσάξει για τη σχέση της Φουκαέρι με το Σακιγκάκε. Οπότε, αν η αστυνομία έμενε με σταυρωμένα χέρια και αργότερα προέκυπταν επιβαρυντικά στοιχεία, ούτε ψύλλος στον κόρφο της. Σε κάθε περίπτωση όμως, οι ανακριτικές έρευνες γίνονταν μυστικές, κάτι που σήμαινε ότι ο Τένγκο δε θα έβγαζε καμία ουσιαστική είδηση ούτε από τα περιοδικά ούτε από την τηλεόραση.

Μια μέρα που γύρισε από το φροντιστήριο, βρήκε ένα μεγάλο χοντρό φάκελο χωμένο στο γραμματοκιβώτιό του, στην είσοδο της πολυκατοικίας. Στο όνομα του αποστολέα έγραφε Κομάτσου. Ο φάκελος είχε επίσης το λογότυπο της εκδοτικής εταιρείας και έξι σφραγίδες για παράδοση επείγουσας προτεραιότητας. Τον άνοιξε μόλις μπήκε στο διαμέρισμά του και βρήκε όλες τις τελευταίες κριτικές της *Χρυσασλλίδας του αέρα* μαζί με ένα γράμμα από τον Κομάτσου. Του πήρε αρκετή ώρα να βγάλει άκρη με τα γνωστά ορθογραφικά του.

Τένγκο,

καμία σοβαρή εξέλιξη ως τώρα. Δεν έχουν βρει τη Φουκαέρι ακόμη. Τα περιοδικά και η τηλεόραση επικεντρώνονται στο παρελθόν της· οπότε, η ζημιά δεν έχει φτάσει ως εμάς. Το βιβλίο πουλάει όλο και πιο πολύ, αλλά μου είναι δύσκολο να κρίνω αν πρέπει να πανηγυρίζουμε ή όχι. Πάντως, η εταιρεία είναι πασίχαρης και το αφεντικό μου έδωσε μια τιμητική διάκριση κι ένα δώρο σε μετρητά. Είκοσι χρόνια δουλεύω για το περιοδικό, αλλά πρώτη φορά ακούω μια καλή κουβέ-

ντα από το στόμα τους. Μπαίνω στον πειρασμό να φανταστώ τα μούτρα που θα κάνουν μόλις ανακαλύψουν την αλήθεια.

Εσωκλείω μερικές κριτικές και άρθρα για τη *Χρυσανθίδα του αέρα*. Ρίξ' τους μια ματιά, έτσι για την ιστορία, όποτε έχεις χρόνο. Μερικά θα τα βρεις πολύ ενδιαφέροντα, με άλλα θα σε πιάσουν τα γέλια, αν βέβαια έχεις διάθεση για γέλια.

Ζήτησα από ένα φίλο να ψάξει για κείνο το Ίδρυμα Προώθησης Τεχνών και Επιστημών της Νέας Ιαπωνίας που λέγαμε. Συστάθηκε πριν από λίγα χρόνια, πήρε άδεια και όντως υφίσταται. Έχουν γραφεία και δημοσιεύουν τον ετήσιο ισολογισμό τους. Κάθε χρόνο επιχορηγούν ορισμένους επιστήμονες και συγγραφείς ή τουλάχιστον έτσι ισχυρίζονται. Ο άνθρωπός μου δεν μπορεί να μου πει από πού χρηματοδοτούνται και η ειλικρινής άποψή του είναι πως κάτι ύποπτο συμβαίνει. Μπορεί να στήθηκε σαν πλασματική εταιρεία για λόγους φοροαπαλλαγής. Μια πιο λεπτομερής έρευνα θα έφερνε περισσότερα στοιχεία στην επιφάνεια, αλλά δεν έχουμε ούτε το χρόνο ούτε τις αντοχές για τέτοια. Όπως σου είπα την τελευταία φορά που μιλήσαμε, δεν έχω πειστεί πως ένα τέτοιο ίδρυμα θέλει να δώσει 3.000.000 γεν σε κάποιον άγνωστο συγγραφέα όπως εσύ. Κάτι τρέχει στο παρασκήνιο και δεν πρέπει να παραβλέψουμε την πιθανότητα να εμπλέκεται και το Σακιγκάκε. Αν όντως είναι έτσι, τότε έχουν πάρει πρέφα τη σχέση σου με τη *Χρυσανθίδα του αέρα*. Σε κάθε περίπτωση, καλύτερα να αποφύγεις τα πάρε-δώσε μαζί τους.

Ο Τένγκο ξανάβαλε το γράμμα του Κομάτσου στο φάκελο. Γιατί άραγε μπήκε στον κόπο να του γράψει; Ίσως απλώς να έβαλε κι ένα γράμμα μαζί με τις κριτικές που ήθελε να του στείλει. Περίεργο όμως, γιατί η πρακτική αυτή δε θύμιζε Κομάτσου. Αν είχε κάτι να του πει, θα το είχε κάνει τηλεφωνικά όπως συνήθως. Το γράμμα μπορεί να έμενε ως αποδεικτικό στοιχείο στο μέλλον. Ο Κομάτσου ήταν πολύ επιφυλακτικός για να του διαφύγει μια τέτοια πιθανότητα. Ή μπορεί να φοβόταν περισσότερο τους κοριούς των τηλεφώνων από τα αποδεικτικά στοιχεία.

Ο Τένγκο έριξε μια ματιά στο τηλέφωνό του. Κοριοί; Ποτέ δεν του είχε περάσει από το μυαλό πως κάποιος μπορούσε να παρακολουθεί το τηλέφωνό του. Τώρα που το σκεφτόταν όμως, κιανείς δεν του είχε τηλεφωνήσει την προηγούμενη εβδομάδα. Μπορεί όλοι να ήξεραν πως το τηλέφωνό του παρακολουθείται. Ούτε η μεγαλύτερη σε ηλικία φιλενάδα του, που τόσο της άρεσε να μιλάει στο τηλέφωνο, δεν τον είχε πάρει. Αυτό κι αν ήταν παράξενο.

Και όχι μόνο. Δεν είχε έρθει σπίτι του την προηγούμενη Παρασκευή, κάτι που δεν είχε ξαναγίνει ποτέ. Πάντοτε του τηλεφωνούσε να τον ενημερώσει, όταν δεν μπορούσε να έρθει αν, για παράδειγμα, το παιδί της είχε κρυολογήσει και δεν πήγε στο σχολείο ή αν της είχε έρθει περίοδος ξαφνικά. Μόνο για κάτι τέτοιους λόγους πάνω-κάτω τον έπαιρνε. Πάντως, εκείνη την Παρασκευή δεν του είχε τηλεφωνήσει να του πει κάτι. Απλώς δεν είχε εμφανιστεί. Ο Τένγκο είχε φτιάξει ένα ελαφρύ μεσημεριανό για τους δυο τους καθώς την περίμενε, αλλά τελικά πέρασε όλη τη μέρα περιμένοντας. Ίσως να είχε μπλέξει με κάτι επείγον· παρ' όλα αυτά όμως δεν ήταν φυσιολογικό που δεν τον είχε ειδοποιήσει. Στο μεταξύ, δεν μπορούσε να την πάρει εκείνος.

Ο Τένγκο έπαιψε να σκέφτεται τη φιλενάδα του και το τηλέφωνο και κάθισε στο τραπέζι της κουζίνας να διαβάσει με χρονολογική σειρά τις κριτικές που του είχε στείλει ο Κομάτσου. Στην πάνω γωνία αριστερά κάθε αποκόμματος κάποιος είχε σημειώσει με στίλο το όνομα της εφημερίδας ή του περιοδικού και την ημερομηνία έκδοσης. Ο Κομάτσου θα είχε ζητήσει από την κοπέλα που απασχολούσε μερικές ώρες την εβδομάδα να τον βοηθήσει, γιατί ο ίδιος δε θα έμπαινε στον κόπο να κάνει μια τόσο πληκτική εργασία. Οι περισσότερες κριτικές ήταν θετικές. Πολλοί κριτικοί εγκωμιάζαν το βάθος και την τόλμη του έργου και είχαν εντυπωσιαστεί με την ακρίβεια του λογοτεχνικού ύφους, άλλοι δυσκολεύονταν να πιστέψουν πως το είχε γράψει μια δεκαεπτάχρονη.

Δεν πέσατε και τελείως έξω, σκέφτηκε ο Τένγκο.

Ένα άρθρο έλεγε πως «πρόκειται για μια Φρανσουάζ Σαγκάν με επιρροές από τον μαγικό ρεαλισμό». Μολονότι το κείμενο ήταν γενικόλογo, γεμάτο επιφυλάξεις και παραπομπές, τελικά μάλλον εκθείαζε το έργο.

Πάντως, αρκετοί κριτικοί φαίνονταν προβληματισμένοι ή τουλάχιστον αναποφάσιστοι για το τι σήμαιναν οι εκφράσεις «χρυσαλλίδα του αέρα» και «Ανθρωπάκια». Ένας μάλιστα έκλεινε το άρθρο του λέγοντας: «Παρόλο που η ιστορία έχει εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πλοκή και κατορθώνει να κρατήσει τον αναγνώστη μέχρι το τέλος, όταν τελικά αναρωτηθεί τι είναι η χρυσαλλίδα του αέρα και τα Ανθρωπάκια, παραμένει σε μια θάλασσα από μυστηριώδη ερωτηματικά. Ίσως σ' αυτό να αποσκοπεί η συγγραφέας. Αλλά πολλοί αναγνώστες μάλλον εισπράττουν την έλλειψη διευκρινίσεων ως σημάδι "συγγραφικής βαρεμάρας". Μολονότι ως παρθενικό έργο μπορεί να είναι *άριστο*, αν η συγγραφέας σκοπεύει να συνεχίσει την καριέρα της, πρέπει στο εγγύς μέλλον να φροντίσει να εξηγή την επιτηδευμένα κρυπτική στάση της».

Μόλις το διάβασε ο Τένγκo, έγειρε απορημένος το κεφάλι στο πλάι. Πώς μπορούσε κανείς να μιλάει για «συγγραφική βαρεμάρα», ενώ την ίδια στιγμή έλεγε πως «η ιστορία έχει εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πλοκή και κατορθώνει να κρατήσει τον αναγνώστη μέχρι το τέλος»;

Ο Τένγκo όμως ειλικρινά δεν είχε ξεκάθαρη άποψη γι' αυτό. Μπορεί να έκανε λάθος εκτίμηση ο ίδιος και να είχε δίκιο ο κριτικός. Άλλωστε, είχε τόσο κυριολεκτικά βουτηχτεί στη *Χρυσαλλίδα του αέρα* για να βελτιώσει το κείμενο, ώστε δεν μπορούσε να έχει σχεδόν καθόλου την αντικειμενική ματιά ενός τρίτου επί του θέματος. Έβλεπε ήδη το δίδυμο χρυσαλλίδα του αέρα και Ανθρωπάκια σαν κάτι δικό του, εσωτερικευμένο. Ειλικρινά όμως ούτε εκείνος δεν ήξερε το νόημά τους – άλλωστε, δεν τους έδινε και ιδιαίτερη σημασία. Περισσότερο τον απασχολούσε αν θα μπορούσαν οι αναγνώστες να αποδεχτούν την ύπαρξη των δύο αυτών βασικών στοιχείων ως γεγονός, κάτι που ο ίδιος έκανε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Γι' αυτό είχε καταφέρει να δοθεί ψυχή τε και

σώματι στην επανασυγγραφή της *Χρυσαλλίδας του αέρα*. Αν δεν κατάφερε να δεχτεί την ιστορία ως είχε, δε θα υπήρχε μεγάλη πιθανότητα να γίνει συνεργός σε μιαν απάτη, όποια αμοιβή κι αν του έταζαν, όσες απειλές κι αν αντιμετώπιζε.

Παρ' όλα αυτά, ο τρόπος που διάβαζε το μυθιστόρημα ήταν καθαρά προσωπικός. Δεν μπορούσε παρά να νιώσει μια συμπάθεια απέναντι στον καλοπροαίρετο αναγνώστη ή την αναγνώστρια που τελειώνοντας τη *Χρυσαλλίδα του αέρα*, παρέμενε «σε μια θάλασσα από μυστηριώδη ερωτηματικά». Έφερε στο νου την εικόνα μιας ομάδας ανθρώπων με μια έκφραση απορίας να επιπλέουν χαμένοι σε μια θάλασσα από μυστηριώδη ερωτηματικά, γραπωμένοι από φανταχτερά σωσίβια. Ψηλά στον ουρανό έλαμπε ένας εντελώς μη-πραγματικός ήλιος. Ο Τένγκο ένιωθε μια αίσθηση ευθύνης που είχε συμβάλει κατά κάποιο τρόπο στο να περιέλθει σε αυτή την κατάσταση τόσος κόσμος.

Ποιος μπορεί όμως, αναρωτήθηκε, να σώσει τους πάντες; Ακόμη κι αν όλοι οι θεοί της Γης μαζεύονταν σ' ένα μέρος, πάλι δε θα κατάφεραν να καταργήσουν τα πυρηνικά όπλα ή να εξαλείψουν την τρομοκρατία. Ούτε να σταματήσουν την ξηρασία στην Αφρική ή να φέρουν τον Τζον Λένον πίσω στη ζωή. Άσε που και οι ίδιοι θα χωρίζονταν σε φράξιες και θα 'στηναν χοντρούς καβγάδες μεταξύ τους, ενώ ο κόσμος θα βούλιαζε σε ακόμη μεγαλύτερο χάος. Μπροστά στην αίσθηση παντελούς αδυναμίας που θα επέφερε μια τέτοια κατάσταση, το να ρίξει κανείς μερικούς σε μια θάλασσα με μυστηριώδη ερωτηματικά φαντάζει μάλλον πταίσμα.

Ο Τένγκο διάβασε μόνο τις μισές κριτικές για τη *Χρυσαλλίδα του αέρα* που του είχε στείλει ο Κομάτσου και τις έβαλε ξανά στο φάκελο. Απ' ό,τι διάβασε, μπορούσε να φανταστεί και τις υπόλοιπες. Η ιστορία της *Χρυσαλλίδας* είχε μαγέψει πολύ κόσμο: τον Τένγκο, τον Κομάτσου, τον Καθηγητή κι έναν εκπληκτικά μεγάλο αριθμό αναγνωστών. Τι άλλο ήθελε;

Το τηλέφωνο χτύπησε την Τρίτη το βράδυ λίγο μετά τις 9:00, ενώ ο Τένγκο άκουγε μουσική και διάβαζε. Ήταν η καλύτερή του ώρα, μπορούσε να διαβάσει όσο τραβούσε η ψυχή του πριν

πέσει να κοιμηθεί. Μόλις κουραζόταν, τον έπαιρνε ο ύπνος.

Είχε καιρό να ακούσει το τηλέφωνό του να χτυπά και ένιω-
σε κάτι δυσοίωνο στον ήχο. Δεν ήταν ο Κομάτσου. Οι δικές του
κλήσεις ηχούσαν διαφορετικά. Δίστασε λίγο να το σηκώσει. Το
άφησε να χτυπήσει πέντε φορές. Μετά σήκωσε τη βελόνα του
πικάπ και πήρε το ακουστικό. Μπορεί να ήταν η φιλενάδα του.

«Ο κύριος Καγουάνα;» ρώτησε μία αντρική φωνή. Ήταν η
απαλή φωνή ενός μεσήλικα. Δεν του θύμιζε κάποιο γνωστό.

«Ναι», απάντησε ο Τένγκο επιφυλακτικά.

«Συγγνώμη που σας παίρνω τόσο αργά. Λέγομαι Γιασούντα»,
συνέχισε ο άντρας σε πολύ ουδέτερο τόνο. Ούτε ιδιαίτερα φιλικό
αλλά ούτε και εχθρικό. Ούτε υπηρεσιακό αλλά ούτε και φιλικό.

Γιασούντα; Δε θυμόταν να ξέρει κάποιον Γιασούντα.

«Σας τηλεφωνώ για να σας ενημερώσω για κάποιο θέμα»,
εξήγησε ο συνομιλητής του κι έκανε μια ελαφριά παύση, λες
και τοποθετούσε ένα *σελιδοδείκτη* σε κάποιο βιβλίο. «Πιστεύω
πως η σύζυγός μου δε θα σας ξαναεπισκεφθεί. Αυτό μόνο ήθε-
λα να σας πω».

Γιασούντα! Ο Τένγκο είχε μια ξαφνική έκλαμψη. Πρέπει να
ήταν το επίθετο της Κιόκο, της φιλενάδας του. *Μάλιστα: Κιόκο*
Γιασούντα. Δεν της είχε δοθεί ποτέ η ευκαιρία να πει το επίθε-
τό της μπροστά του και γι' αυτό δεν του ήρθε αμέσως στο νου. Ο
άντρας στο τηλέφωνο ήταν ο σύζυγός της. Ένιωσε να του ανε-
βαίνει κάτι σαν κόμπος στο λαιμό.

«Αντιλαμβάνεστε τι σας λέω φαντάζομαι», πρόσθεσε ο άντρας
χωρίς ίχνος συναισθήματος στη φωνή του. Ή τουλάχιστον έτσι το
εξέλαβε ο Τένγκο. Μόνο λιγάκι η εκφορά του λόγου πρόδιδε κα-
ταγωγή από τη Χιροσίμα ή το Κιούσιου. Δεν μπορούσε να πει με
σιγουριά ποια από τις δυο περιοχές.

«Δε θα μπορέσει να με επισκεφτεί», επανέλαβε ο Τένγκο.

«Μάλιστα, δεν είναι σε θέση πλέον να σας επισκεφτεί».

Ο Τένγκο μάζεψε το κουράγιο του και ρώτησε: «Έπαθε κάτι;»

Σιωπή. Η ερώτηση του Τένγκο αιωρούνταν αναπάντητη. Μετά
ο άντρας είπε: «Και γι' αυτόν το λόγο πιστεύω, κύριε Καγουάνα,
πως δε θα ξανασυναντηθείτε. Ετούτο μόνο ήθελα να σας πω».

Ήξερε πως η γυναίκα του πλάγιαζε με τον Τένγκο: μια φορά την εβδομάδα επί ένα χρόνο. Ο Τένγκο το κατάλαβε. Αλλά, πράγμα παράξενο, στη φωνή του δεν υπήρχε ούτε θυμός ούτε πίκρα. Υπήρχε όμως κάτι άλλο. Όχι ένα προσωπικό συναίσθημα, αλλά κάτι σαν αντικειμενική θέαση, λες και κοιτούσε έναν εγκαταλειμμένο και έρημο κήπο ή μια κοίτη ποταμού ύστερα από μια μεγάλη πλημμύρα.

«Δεν αντιλαμβάνομαι ακριβώς...»

«Τότε, καλύτερα αφήστε το όπως είναι», τον διέκοψε ο συνομιλητής του – έπιασε όμως έναν τόνο εξουθένωσης στη φωνή του. «Ένα σας λέω ξεκάθαρα: η σύζυγός μου έχει πλέον χαθεί αμετάκλητα και δε θα μπορέσει πια να έρθει στο σπίτι σας υπό καμία μορφή».

«Έχει χαθεί αμετάκλητα», επανέλαβε ο Τένγκο σαν χαμένος με τα λόγια του άλλου.

«Κύριε Καγουάνα, δεν ήθελα να κάνω αυτό το τηλεφώνημα. Δε θα μπορούσα όμως να κοιμηθώ το βράδυ αν το άφηνα έτσι, χωρίς να πω τίποτα. Έχετε την εντύπωση ότι βρίσκω ευχάριστη την κουβέντα μαζί σας;»

Μόλις ο άντρας έπαψε να μιλάει, κανένας ήχος δεν έφτασε από την άλλη πλευρά του τηλεφώνου. Φαίνεται πως του τηλεφωνούσε από ένα απίστευτα ήσυχο μέρος. Ή μπορεί τα συναισθήματά του να ενεργούσαν σαν ένα κενό αέρος που απορροφούσε όλα τα ηχητικά κύματα από γύρω του.

Κάτι πρέπει να βρω να τον ρωτήσω, σκέφτηκε ο Τένγκο. Αν το άφηνε έτσι, το όλο θέμα θα έκλεινε, αφήνοντας να αιωρούνται ανεξήγητοι υπαινιγμοί. Δεν έπρεπε να αφήσει την κουβέντα να κοπεί. Ο άντρας όμως δεν είχε σκοπό να του δώσει άλλες λεπτομέρειες. Τι είδους ερώτηση θα μπορούσε να κάνει, εφόσον ο άλλος δε σκόπευε να αποκαλύψει την αληθινή κατάσταση των πραγμάτων; Τι λόγια έπρεπε να προτάξει στο κενό; Καθώς ο Τένγκο πάλευε να βρει τα κατάλληλα λόγια, η γραμμή έπεσε χωρίς καμία προειδοποίηση. Ο άντρας είχε κατεβάσει το ακουστικό δίχως να πει λέξη, αφήνοντάς τον στα κρύα του λουτρού. Ίσως για πάντα.

Ο Τένγκο έμεινε για λίγο με το ακουστικό στο αυτί. Προσπά-

θησε να αφουγκραστεί αν κάποιος κρυφάκουγε στο τηλέφωνο. Κράτησε την αναπνοή του και τέντωσε τα αυτιά του. Κανείς ήχος όμως δεν έδειχνε κάτι τέτοιο. Μόνο το χτύπο της καρδιάς του άκουσε. Καθώς τον άκουγε, ένιωθε σαν ένας ελεεινός κλέφτης που είχε τρυπώσει βραδιάτικα σε ξένο σπίτι και περίμενε να πέσει όλη η οικογένεια για ύπνο κρυμμένος στη σκιά, κρατώντας την αναπνοή του.

Για να ηρεμήσει, ο Τένγκο έβρασε λίγο νερό στην τσαγιέρα και έφτιαξε ένα πράσινο τσάι. Με την κούπα στο χέρι, κάθισε στο τραπέζι και προσπάθησε να θυμηθεί με τη σειρά την τηλεφωνική συζήτηση που είχε.

«Η σύζυγός μου έχει χαθεί αμετάκλητα και δε θα μπορέσει πια να έρθει στο σπίτι σας υπό καμία μορφή», του είχε πει. *Υπό καμία μορφή*. Αυτό τον είχε μπερδέψει περισσότερο απ' όλα, σαν να υπήρχε κάτι σκοτεινό, υγρό και γλοιώδες εκεί.

Ο Γιασούντα μάλλον ήθελε να του πει ότι, αν υποθετικά η γυναίκα του επιθυμούσε να ξαναπάει στον Τένγκο, θα της ήταν πρακτικά αδύνατο να το πραγματοποιήσει. Πώς όμως και με ποια έννοια ήταν αδύνατο; Τι σήμαινε «έχει χαθεί αμετάκλητα»; Φαντάστηκε τη μορφή της Κιόκο Γιασούντα σε διαφορετικές εκδοχές: τραυματία σε δυστύχημα, με κάποια ανίατη ασθένεια, με παραμορφωμένο πρόσωπο ύστερα από βιαιοπραγία. Σε αναπηρικό καροτσάκι, να της λείπει κάποιο μέλος του σώματός της, ακίνητη και μπανταρισμένη με γάζες από την κορυφή μέχρι τα νύχια ή δεμένη με μια χοντρή αλυσίδα σαν σκυλί σε υπόγειο. Όλες αυτές οι πιθανότητες όμως είχαν κάτι το παρατραβηγμένο.

Η Κιόκο Γιασούντα (τώρα τη σκεφτόταν με το ονοματεπώνυμό της) δεν του είχε μιλήσει σχεδόν ποτέ για το σύζυγό της. Ο Τένγκο δεν ήξερε τίποτα: ούτε τι δουλειά έκανε, ούτε την ηλικία του, τη μορφή του προσώπου του, το χαρακτήρα του, πού γνώριστήκαν, πότε παντρεύτηκαν. Ούτε αν ήταν χοντρός ή λεπτός, ψηλός ή κοντός, όμορφος ή όχι, αν είχαν καλή ή κακή σχέση ως ζευγάρι. Το μόνο που γνώριζε ήταν πως η Κιόκο δεν είχε ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα (φαινόταν να ζει μάλλον άνετα) και πως η σεξουαλική ζωή τους δεν την ικανοποιούσε αρκετά:

και ποσοτικά και ποιοτικά. Ακόμη κι αυτά όμως απλώς τα υπέθετε. Ο Τένγκο και η Κιόκο περνούσαν πολλές ώρες κουβεντιάζοντας τα απομεσήμερα στο κρεβάτι, αλλά ποτέ δεν είχαν θίξει το θέμα του συζύγου. Ούτε εκείνος είχε ιδιαίτερη διάθεση να μάθει. Αν ήταν στο χέρι του, προτιμούσε να μην ξέρει τίνος άντρα τη γυναίκα έκλεβε. Το έβλεπε σαν ελάχιστη ένδειξη ευγένειας. Κάτω όμως από τις παρούσες συνθήκες, μετάνιωνε που δεν την είχε ρωτήσει ποτέ για τον άντρα της (εκείνη μάλλον θα του είχε απαντήσει με αρκετή δόση ειλικρίνειας). Τη ζήλευε, ας πούμε; Ήταν κτητικός; Είχε βίαιες τάσεις;

Εγώ τι θα 'κανα στη θέση του; αναρωτήθηκε ο Τένγκο. Πώς θα ένιωθα, αν οι όροι αντιστρέφονταν; Αν είχα μια γυναίκα δηλαδή, δύο μικρά παιδιά, μια ήρεμη και κανονική οικογενειακή ζωή και ξαφνικά ανακάλυπτα πως η γυναίκα μου πλαгиάζει μια ψορά την εβδομάδα με κάποιον άλλο κατά δέκα χρόνια νεότερό της άντρα; Μια σχέση που διαρκεί πάνω από ένα χρόνο; Αν υποθέσουμε πως ήμουν εγώ στη θέση του, πώς θα το 'παιρνα; Από τι συναισθήματα θα είχα κατακυριευτεί; Από ήρεμο θυμό, βαθιά απογοήτευση, απέραντη λύπη, απαθή ειρωνεία, μια αίσθηση απώλειας της πραγματικότητας; Ή από ανάμεικτα και αζεδιάλυτα συναισθήματα;

Όσο κι αν έστυβε το μυαλό του όμως, ο Τένγκο δεν μπορούσε να καταλήξει πώς ακριβώς θα αισθανόταν. Μόνο η σιλουέτα της μητέρας του επανερχόταν στο μυαλό του: με το άσπρο κομπινεζόν της, να αφήνει τον άγνωστο νεαρό άντρα να της ρουφάει τις ρώγες. Με το αισθησιακό της στήθος και τις μεγάλες ρώγες της να έχουν σκληρύνει. Με το πρόσωπό της παραδομένο σ' ένα λάγνο χαμόγελο. Το στόμα της μισάνοιχτο, τα μάτια της μισόκλειστα. Τα παλλόμενα χείλη της να παραπέμπουν σε υγραμένο αιδούο. Δίπλα της κοιμάται ο Τένγκο. Ο καρμικός κύκλος συμπληρώθηκε, σκέφτηκε. Ίσως εκείνος ο αινιγματικός νεαρός άντρας να ήταν ο ίδιος ο Τένγκο και η γυναίκα στην αγκαλιά του η Κιόκο. Ακριβώς η ίδια σύνθεση, μόνο τα πρόσωπα άλλαζαν. Ωστε η ζωή μου είναι απλώς μια διεργασία όπου κάποια λανθάνουσα εικόνα στο μυαλό μου παίρνει σάρκα και οστά κι εγώ

*απλώς την ακολουθώ; Και πόση ευθύνη μού αναλογεί που εκεί-
νη χάθηκε αμετάκλητα;*

Ο Τένγκο δεν κατάφερε να ξανακοιμηθεί. Στ' αυτιά του παρέ-
μενε συνεχώς ο απόηχος της φωνής του Γιασούντα. Οι υπαινιγμοί
του βάραιναν, τα λόγια του έπαιρναν μια παράξενα αντικειμενι-
κή υπόσταση. Σκεφτόταν την Κιόκο Γιασούντα. Το πρόσωπο και
το κορμί της πέρασαν μπροστά από τα μάτια του με κάθε λεπτο-
μέρεια. Την είχε δει για τελευταία φορά την προ-προηγούμενη
Παρασκευή. Όπως πάντα, είχαν περάσει δύο ώρες κάνοντας
σεξ. Έπειτα από το τηλεφώνημα του συζύγου όμως, η συνάντη-
σή τους φάνταζε σαν ένα μακρινό γεγονός του παρελθόντος, σαν
ένα επεισόδιο της Ιστορίας.

Πάνω στο ράφι είχαν μείνει μερικοί δίσκοι που είχε φέρει
από το σπίτι της για να τους ακούν μαζί στο κρεβάτι. Όλοι δι-
σκοι τζαζ, από τα πολύ παλιά χρόνια: Λούις Άρμστρονγκ, Μπί-
λι Χόλιντεϊ (με τη συμμετοχή του Μπάρνεϊ Μπίγκαρντ), Ντιουνκ
Έλινγκτον της δεκαετίας του 1960. Τους άκουγε και τους χει-
ριζόταν με μεγάλη προσοχή. Τα εξώφυλλά τους είχαν ξεθωριά-
σει λίγο με την πάροδο του χρόνου, οι δίσκοι όμως έδειχναν
ολοκαίνουργιοι. Καθώς ο Τένγκο τους πήρε στα χέρια του και
τους κοίταζε έναν έναν, άρχισε να εδραιώνεται βαθμιαία η βε-
βαιότητα μέσα του πως δε θα ξανασυναντούσε ποτέ την Κιόκο.

Βέβαια, δεν ήταν ερωτευμένος με την Κιόκο Γιασούντα, με
την ακριβή σημασία της λέξης. Δεν είχε ποτέ σκεφτεί ότι θα ζή-
σουν μαζί ή ότι θα δυσκολευόταν να της πει αντίο. Ούτε είχε
νιώσει την καρδιά του να πάλλεται. Απλώς είχε συνηθίσει στην
ύπαρξη της μεγαλύτερης σε ηλικία φιλενάδας του κι αυτό του
είχε δημιουργήσει μια φυσική συμπάθεια. Σύμφωνα με το πρό-
γραμμά τους, η Κιόκο ερχόταν στο σπίτι του μια φορά την εβδο-
μάδα όπου και έσμιγαν τα γυμνά κορμιά τους, κάτι που το πρό-
σμεναν με λαχτάρα. Για κείνον ήταν μάλλον σπάνια περίπτωση.
Δεν είχε καταφέρει να αποκτήσει τέτοιου είδους οικειότητα με
τις περισσότερες γυναίκες που έβλεπε. Ή μάλλον οι περισσότε-
ρες γυναίκες, είτε είχαν σεξουαλικές σχέσεις μαζί του είτε όχι,